

MKB DEN HAAG VERKIEZINGSMANIFEST 2026

MKB
Nederland
Den Haag

**50 aanbevelingen
voor een bruisende,
ondernemende stad**

**MKB Den Haag
Verkiezingsmanifest
2026**

**Het midden- en
kleinbedrijf (mkb)
vormt de ruggengraat
van onze stad**

**Het zijn de winkels, horecazaken,
dienstverleners, ambachtslieden
en makers die dagelijks zorgen
voor werkgelegenheid,
levendigheid en ontmoeting.**

MKB DEN HAAG VERKIEZINGSMANIFEST 2026

Voorwoord

Den Haag is een stad van tegenstellingen: van internationale top tot lokale wijk, van ambassades tot ateliers, van kantoren in het centrum tot winkels in de buurt. Het midden- en kleinbedrijf (mkb) vormt de **ruggengraat** van onze stad. Het zijn de winkels, horecazaken, dienstverleners, ambachtslieden en makers die dagelijks zorgen voor werkgelegenheid, levendigheid en ontmoeting. Zonder het mkb geen bruisende binnenstad, geen sterke wijken en geen kansrijke arbeidsmarkt.

Tegelijkertijd staat Den Haag voor grote maatschappelijke en economische opgaven: de energietransitie, een krappe arbeidsmarkt, toenemende regeldruk, een tekort aan ruimte voor ondernemers en een bereikbaarheid die onder druk staat. Ondernemers ervaren deze uitdagingen dagelijks. Ze willen bijdragen aan **oplossingen** en **investeren** in de stad — en zijn juist degenen die veel van deze problemen kunnen verhelpen. Daarvoor hebben ze een gemeente nodig die niet versnipperd werkt, maar integraal kijkt, meedenkt en snel schakelt.

Een **integrale aanpak** is cruciaal. Het vraagt om het doorbreken van beleidshokjes en het verbinden van de verschillende opgaven en belangen. Alleen door **samenhang** te zien tussen thema's als duurzaamheid, economie, werkgelegenheid en leefbaarheid ontstaan slimme, toekomstbestendige oplossingen die recht doen aan de complexiteit van de stad.

MKB Den Haag roept de gemeente daarom op om te functioneren als een **verbindende schakel** tussen publieke ambities en private initiatieven. Geen versnipperd beleid of losse projecten, maar een samenhangende werkwijze gebaseerd op **vertrouwen, overzicht en gezamenlijke doelen**.

Met dit Verkiezingsmanifest 2026 presenteert MKB Den Haag **50 aanbevelingen** voor een sterke stad, gedragen door ondernemers uit alle hoeken van Den Haag — van Scheveningen tot Zuidwest, van Transvaal tot de Binckhorst. We vragen de politiek op zoveel mogelijk aanbevelingen over te nemen in hun verkiezingsprogramma's.

Dit manifest is opgebouwd rondom **zeven thema's** die er echt toe doen:

MKB Dienstverlening, Bezoekerseconomie, Wijkeconomie, Werkgelegenheid & Onderwijs, Duurzame Innovatie, Ruimte & Maakindustrie, Binnenstad en Scheveningen. Voor elk thema doen we concrete, praktische voorstellen.

Altijd met het oog op resultaat: **een ondernemend Den Haag waar het fijn ondernemen, werken en wonen is.**

MKB DIENSTVERLENING

1. Introduceer een Haags Ondernemersfonds:

Laat ondernemers – net als in het Leidse model – zelf beschikken over een fonds voor investeringen in hun winkelstraat, bedrijventerrein of stadsdeel.

2. Versnel vergunningverlening en maak subsidies toegankelijker:

Maak vergunningsprocedures sneller, duidelijker en transparanter voor de aanvrager. Veel subsidies blijven ongebruikt omdat ze te complex of onbekend zijn. Zorg voor actieve ondersteuning, één aanspreekpunt binnen de gemeente en betere voorlichting, zodat ondernemers eenvoudiger gebruik kunnen maken van beschikbare regelingen.

3. Pas de MKB-toets standaard toe bij vormgeving en implementatie beleid:

Betrek ondernemers vroegtijdig bij de vormgeving en aanpassing van beleid. Voer de MKB-toets structureel uit om werkbare regels voor ondernemers in de praktijk te garanderen. Richt hiervoor een taskforce op die toeziet op de toepassing en borging.

4. Verbeter de Nadeelcompensatie:

Maak het aanvraagproces van de Nadeelcompensatie voor ondernemers sneller, duidelijker en toegankelijker. Gebruik ook hier de MKB-toets om de regeling eenvoudiger te maken en eerlijker toe te passen.

5. Ontwikkel het Ondernemersportaal door naar één centraal en zichtbaar loket:

Bundel informatie, regelingen en contactpunten in één herkenbaar en zichtbaar portaal waar ondernemers terecht kunnen voor al hun vragen. Werk hiervoor samen in de keten – met bijvoorbeeld de Belastingdienst, RVO, KVK en brancheorganisaties, zodat ondernemers snel, volledig en eenvoudig hun weg vinden.

6. Wijs per stadsdeel een bedrijfscontactfunctionaris aan:

Stel in elk stadsdeel een vaste contactpersoon aan die de lokale ondernemers kent, actief benadert en snel schakelt tussen het veld en de gemeentelijke organisatie. Zo ontstaat zichtbare aanwezigheid in de wijk en wordt de afstand tussen ondernemers en gemeente verkleind.

7. Beperk regeldruk met de 'One In, One Out'-aanpak:

Voer alleen nieuwe regels in als er één wordt geschrapt. Zo blijft de regeldruk voor ondernemers beheersbaar en de administratie werkbaar. Voorkom extra lasten voor Haagse ondernemers

8. Zorg dat gemeentelijke belastingen en heffingen niet verder stijgen:

Juist in economisch onzekere tijden heeft het mkb behoefte aan voorspelbare kosten en een stabiel ondernemersklimaat.

BEZOEKERSECONOMIE

9. Versnel en verbeter de internationale treinverbinding met Brussel:

Maak Den Haag beter bereikbaar voor Europese reizigers door te investeren in een frequente, rechtstreekse internationale treinverbinding met o.a. Brussel en Parijs. Zet druk op de nationale overheid en vervoerders om dit mogelijk te maken.

10. Zet Den Haag op de kaart met gerichte citymarketing:

Investeer structureel in citymarketing samen met partners zoals The Hague & Partners. Focus op doelgroepen zoals zakelijke reizigers, culturele bezoekers en dagjesmensen. Versterk de zichtbaarheid van Den Haag als aantrekkelijke bestemming.

11. Zorg voor structurele promotie van de Haagse Markt:

Vergroot de zichtbaarheid van deze belangrijke economische motor met gerichte marketing, programmering en fysieke verbeteringen om meer bezoekers aan te trekken.

12. Vergroot en ondersteun het aanbod van publieksevenementen:

Zet in op behoud en ontwikkeling van nieuwe evenementen, zeker nu iconen als de Tong Tong Fair, het Vuurwerkfestival, Jazz in de Gracht, Parkpop en Festival Classique zijn verdwenen. Evenementen versterken de levendigheid, economie en het imago van Den Haag en verdienen structurele ondersteuning.

13. Anticipeer op het vertrek, behoud en aantrekken van internationale hoofdkantoren:

Analyseer de oorzaken van vertrek en ontwikkel een gericht beleid om internationale hoofdkantoren te behouden. Investeer in een aantrekkelijk vestigingsklimaat met concurrerende fiscale, juridische en praktische voordelen. Zet daarnaast actief in op het aantrekken van nieuwe internationale bedrijven naar de stad.

14. Trek meer (inter)nationale congressen naar Den Haag

Investeer gericht in marketing en acquisitie om (kennis)congressen aan te trekken die passen bij het profiel van Den Haag als internationale stad van vrede, recht en bestuur. Investeer daarnaast in het onderhoud en de doorontwikkeling van bestaande congreslocaties om hun aantrekkingskracht en capaciteit op peil te houden.

WIJKECONOMIE

15. Maak met elke winkelstraat een BIZ

Het actief in op het stimuleren en faciliteren van Bedrijveninvesteringszones (BIZ) in de winkelstraten die nog niet zijn georganiseerd. Versterk bestaande BIZ-structuren met kennis, middelen en langdurige betrokkenheid van de gemeente.

16. Gun aanbestedingen aan lokale (sociale) ondernemers

Gun vaker opdrachten aan Haagse (sociale) ondernemers en maak lokale inkoop een instrument om de wijkeconomie te versterken en banen te creëren. Help ondernemers om 'tender ready' te worden en met de invulling van SROI, want veel van hen weten niet hoe aanbestedingen werken of missen de juiste ondersteuning.

17. Stel een Manager Wijkeconomie aan

Installeer een Manager Wijkeconomie met een team dat werkt aan de versterking van winkelgebieden in alle stadsdelen. Zorg voor een concreet plan per winkelgebied, met een herkenbaar profiel, heldere ambities en structurele aandacht voor kwaliteit, diversiteit en toekomstbestendigheid.

18. Geef Winkelcentrum Leyweg een duidelijk profiel

Ontwikkel samen met ondernemers en bewoners een herkenbare identiteit en toekomstvisie voor de Leyweg. Kies voor focus en kwaliteit, passend bij de wijk en de stad.

19. Investeer structureel in Laak

Zet in op gebiedsontwikkeling die ondernemerschap ondersteunt. Versterk het profiel van Laak als makersdistrict en investeer in ruimte, bereikbaarheid en voorzieningen voor ondernemers. Daarnaast is het belangrijk om de afvalproblematiek structureel aan te pakken.

20. Blijf investeren in de 5 winkelstraten van de Schilderswijk & Transvaal

Pak overlast en onveiligheid aan met een integrale gebiedsaanpak. Geef ruimte aan ondernemerschap en vernieuwing in het hart van de wijken. Verbeter de bereikbaarheid, onder andere door de verkeersdoorstroming via de Kaapstraat te herstellen. Zorg daarnaast voor meer groen en een aantrekkelijke en schone openbare ruimte.

21. Creëer meer werkgelegenheid in Zuidwest

Stimuleer economische initiatieven, vakopleidingen en sociale ondernemingen in Den Haag Zuidwest. Investeer in de opbouw van een duurzame lokale economie met perspectief voor bewoners.

22. Versterk divers ondernemerschap in de stad

Den Haag heeft een rijke ondernemersdiversiteit, maar nog niet iedereen wordt even goed bereikt of vertegenwoordigd. Ondernemers met een migratieachtergrond, ondernemers uit krachtwijken, vrouwelijke ondernemers en jonge ondernemers verdienen meer zichtbaarheid en invloed. Zet daarom in op gerichte (financiële) ondersteuning, zoals een Jong MKB-platform en een vrouwennetwerk.

WERKGELEGENHEID & ONDERWIJS

23. Zet stevig in op Leven Lang Ontwikkelen (LLO)

Stimuleer bij- en omscholing voor werkenden en werkzoekenden, afgestemd op de behoeften van ondernemers. Maak LLO toegankelijk met laagdrempelige leertrajecten en opleidingen, zoals Haaglanden Leert Door. Zo verkleinen we de mismatch op de arbeidsmarkt en verbeteren we de aansluiting tussen vraag en aanbod.

24. Versterk samenwerking tussen gemeente, onderwijs en bedrijfsleven

Maak de triple helix concreet met gezamenlijke programma's waarin onderwijs beter aansluit op de praktijk. Het programma Betere aansluiting Onderwijs, Arbeidsmarkt en Bedrijfsleven biedt een solide basis – bouw hierop voort met structurele inzet en samenwerking.

25. Investeer in werkgelegenheidsprojecten

Blijf investeren in bestaande en nieuwe initiatieven die werkzoekenden begeleiden naar werk. Goede voorbeelden hiervan zijn STIP en Nieuwkomers naar Werk.

26. Pak tekorten in krapte sectoren gericht aan

Ontwikkel leerwerkplaatsen en snellere opleidingstrajecten in samenwerking met onderwijsinstellingen en werkgevers in de zorg, bouw, techniek, IT en openbaar bestuur.

27. Pak de mismatch op de arbeidsmarkt gericht aan

Breng vraag en aanbod beter samen met persoonlijke begeleiding. Investeer in taalvaardigheid en digitale basisvaardigheden om de inzetbaarheid van werkzoekenden structureel te vergroten.

28. Blijf inclusief werkgeverschap stimuleren

Ondersteun ondernemers bij het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zorg voor duidelijke regelingen, subsidies en begeleiding op de werkvloer. Gebruik hiervoor de expertise van bijvoorbeeld de Werkambassade Haaglanden en Social Club Den Haag.

29. Versterk de rol als centrumgemeente in arbeidsmarktregio Haaglanden

De gemeente vervult al een belangrijke rol als centrumgemeente in arbeidsmarktregio Haaglanden. Blijf die rol actief oppakken en zet in op verdere afstemming met de vier andere regiogemeenten. Voorkom dat elke gemeente eigen regelingen opstelt. Eenduidig beleid voorkomt verwarring bij werkgevers en zorgt voor een sterkere, meer samenhangende arbeidsmarkt.

DUURZAME INNOVATIE, RUIMTE & MAAKINDUSTRIE

30. Investeer in duurzame en toekomstbestendige terreinen

Maak bedrijventerreinen klaar voor de energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie. Faciliteer ondernemers met subsidies, heldere regelgeving en passende infrastructuur.

31. Verbeter bereikbaarheid en mobiliteit

Zorg voor goede ontsluiting via weg, water en OV. Lobby landelijk voor versnelde investeringen zoals de verbreding van de A4 en stimuleer slimme mobiliteit. Houd bij gebiedstransities rekening met de auto en voldoende parkeerruimte voor bedrijven. Voorkom dat te veel wegen tegelijk worden afgesloten en verbeter de duidelijkheid van omleidingsinformatie.

32. Versterk veiligheid en toezicht op bedrijventerreinen

Zet in op cameratoezicht, handhaving en collectieve beveiliging via BIZ-structuren. Stimuleer samenwerking tussen bedrijven, gemeente en politie en zorg voor laagdrempelige informatie-uitwisseling.

33. Neem regie bij gebiedsontwikkeling

Voorkom dat bedrijventerreinen aan hun lot worden overgelaten. Stuur actief op herstructurering, functiemenging en behoud van ruimte voor gevestigde bedrijven. Geen bedrijfsverplaatsingen zonder haalbare en betaalbare alternatieven.

34. Creëer ruimte voor groei, innovatie en maakindustrie

Voorzie in de behoefte aan ruimte voor innovatieve bedrijven, start-ups en duurzame maakindustrie. Zet in op flexibele bestemmingsplannen en versnel de ontwikkeling van terreinen zoals de GAVI-kavel en Binckhorst, met goede ontsluiting.

35. Positioneer Den Haag als broedplaats voor innovatie en ondernemerschap

Zorg voor voldoende kapitaal en toegankelijke financiering voor nieuwe (impact)ondernemers die bijdragen aan maatschappelijke en duurzame doelen. Versterk de rol van ondernemerschap in het onderwijs, zodat jonge Hagenaren leren innoveren en ondernemen. Blijf investeren in ImpactCity als aanjager van innovatief ondernemerschap in Den Haag en faciliteer bijvoorbeeld innovatie hubs.

36. Los netcongestie structureel op

Zorg dat bedrijven dezelfde toegang krijgen tot nieuwe stroomaansluitingen als andere functies. Versnelling van de netuitbreiding is cruciaal voor groei, verduurzaming en continuïteit.

DE BINNENSTAD

37. Stuur op uitvoering Binnenstadsplan 2033

Stel een centrale regisseur aan die verantwoordelijk is voor samenhang, afstemming tussen gemeentelijke diensten en voortgang van de uitvoering van het Binnenstadsplan 2033. Stel hier (financiële) middelen voor beschikbaar.

38. Aanpak van leegstaande bedrijfspanden

De binnenstad is het visitekaartje van Den Haag. Leegstand doet afbreuk aan de uitstraling en levendigheid van het centrum. Een gerichte aanpak draagt bij aan een aantrekkelijker straatbeeld, een sterker imago van de stad én een prettige beleving voor bezoekers, bewoners en ondernemers.

39. Maak ruimte voor slimme stadsontwikkeling

Zorg voor flexibiliteit in bestemmingsplannen zodat wonen, werken en ondernemen beter samengaan. Stimuleer het hergebruik van leegstaande panden en maak ruimte voor kleinschalige woningen, hotels en moderne kantoorfuncties. Zo benutten we de beschikbare ruimte optimaal.

40. Maak de binnenstad toegankelijk en aantrekkelijk voor iedereen

Geef voetgangers voorrang bij het inrichten van de openbare ruimte en beëindig onveilige 'multi-user zones'. Zorg voor duidelijke, handhaafbare plekken voor fietsparkeren. Verlaag parkeertarieven op strategische plekken om de binnenstad bereikbaar te houden voor bezoekers en het winkelend publiek. Zo wordt winkelen veiliger, toegankelijker én aantrekkelijker.

41. Verbeter de kwaliteit van de openbare ruimte

Investeer structureel in de inrichting, het beheer en onderhoud van de stad. Vergroen pleinen en straten, pak hitte zones aan en creëer uitnodigende verblijfsplekken. Een schone, veilige en aantrekkelijke omgeving vergroot de leefbaarheid en versterkt het vestigingsklimaat. Ontwikkel bijvoorbeeld een aantrekkelijke, doorlooproute – een soort 'rode loper' – van station Hollands Spoor tot aan Chinatown als nieuwe entree naar de binnenstad.

42. Versterk handhaving en toezicht

Zorg voor voldoende capaciteit om zichtbaar en effectief op te treden bij overtredingen en overlast.

43. Maak van Den Haag een cultuurstad

Investeer in culturele instellingen en het Museumkwartier, ruimte voor experiment en kortlopende subsidies voor kleinere initiatieven. Promoot Den Haag actief als cultuurstad.

44. Creëer ruimte voor ontmoeting, studenten en debat

Zorg voor toegankelijke plekken in de openbare ruimte die uitnodigen tot verblijf, uitwisseling en levendigheid – overdag én 's nachts. Zet iconen als Amare en de Bibliotheek actief in als plekken voor ontmoeting en dialoog.

SCHEVENINGEN

45. Investeer in de maritieme sector als economische motor

Versterk de havengebieden als plek voor duurzame visserij, maritieme innovatie en kennisontwikkeling. Combineer economische groei met behoud van het maritieme karakter.

46. Stimuleer lokale initiatieven om netcongestie op te lossen

Zorg met de uitbreiding van de zero-emissie zone naar de kust voor voldoende stroomcapaciteit voor ondernemers en bewoners. Versnel investeringen in het elektriciteitsnet en geef prioriteit aan Scheveningen.

47. Ondersteun ondernemers bij invoering van de zero-emissie zone

Zorg voor heldere communicatie, praktische ondersteuning en realistische overgangsregelingen bij de invoering van de zero-emissie zone. Voorkom dat ondernemers onnodig in de knel komen.

48. Verlaag parkeertarieven en verleng parkeertijden in Scheveningen

Stimuleer bereikbaarheid en bezoek door de parkeertarieven op de Strandweg en het Zwarte Pad te verlagen en verdere tariefsverhogingen te beperken. Versterk de concurrentiepositie van Scheveningen als badplaats door bezoekers en ondernemers meer flexibiliteit te bieden met langere parkeertijden.

49. Verbeter OV-bereikbaarheid en verkeersmanagement

Zorg voor extra openbaar vervoer naar het strand en de haven op drukke dagen. Zet in op slim en dynamisch verkeersmanagement om overlast en files te beperken.

50. Maak het eenvoudiger evenementen te organiseren en zorg voor doorlopend aanbod gedurende het jaar

Geef ruimte aan een gevarieerd en doorlopend evenementenaanbod om Scheveningen aantrekkelijker te maken voor bezoekers. Zorg voor duidelijke kaders en meer flexibiliteit in het beleid, zodat organiseren makkelijker en toegankelijker wordt.

Colofon

Stichting MKB Den Haag

Kalvermarkt 53, 2511 CD Den Haag

KvK-nummer: 40410455

E-mail: info@mkbdenhaag.nl

Contact voor inhoudelijke vragen:

Farshad Khan (Manager MKB Den Haag)

Telefoonnummer: 06-81150850

E-mail: farshad.khan@mkbdenhaag.nl

Copyright & auteursrechten:

Alle rechten voorbehouden © MKB Den Haag

2025